

Kohtunik Karin Sonntak
Harju Maakohus Tallinna kohtumaja

Meie: 27.11.2025 nr 12-2/25-0055/056-4

Pankrotiasi nr 2-24-12161

Menetlusedokument on edastatud digitaalselt aadressil: hmktallinn.menetlus@kohus.ee

Maksejõuetuse teenistuse seisukoht puudutatud isikute esindajate esitatud menetluskulude osas

Kohus on teinud Maksejõuetuse teenistusele E-toimiku kaudu kättesaadavaks puudutatud isikute esitatud seisukohad ja taotlused menetluskulude jaotamiseks ärikeelu kohaldamises.

Käesolevaga esitame kohtule enda seisukohad ja täiendavad vastused antud asjas:

1. Maksejõuetuse teenistus jääb enda esitatud ärikeelu taotluse juurde ilma siinkohal sisu üle kordamata. Maksejõuetuse teenistus ei nõustu puudutatud isikute kohtule esitatud seisukohtadega ärikeelu kohaldamises.
2. Maksejõuetuse teenistus palub jätta kohtul tähelepanuta puudutatud isiku esindaja kirjalikult esitatud kohtukõne teesid ja selle sama esindaja suulised ütlused, sest: a) need pole puudutatud isiku enda antud suulised ütlused kohtu korraldatud ärakuulamise raames ning b) antud juhul ei ole tegemist hagimenetlusega ega muu mistahes võistleva iseloomuga eraldi menetlusega, vaid kohtu uurimispõhimõtte rakendamisest (PankrS § 3 lg 3) tuleneva ühe tavapärase menetlustoiminguga pankrotimenetluse kestel.
3. Maksejõuetuse teenistus palub kohtul jätta puudutatud isikute väidetavad menetluskulud tähelepanuta või jätta kulud nende endi kanda, sest:
 - 3.1. kehtivas õiguses puuduvad sätted, mille alusel kohtul oleks ärikeelu küsimuse lahendamisel keset pankrotimenetlust või pankrotimenetluse lõpus selles küsimuses menetluskulusid üldse eraldi võimalik jagada. Ärikeelu kohaldamisega (*nagu ka näiteks võlgniku trahvimise, vande võtmise või sundtoomisega*) ei ole tegemist ühegi pankrotiseaduses hetkel ammendava loeteluna sätestatud seotud väljamakse liigiga (PankrS § 146), tegemist ei ole sealhulgas ei massikohustusega (PankrS § 148) ega muu pankrotimenetluse kuluga (PankrS § 150). Kohtul puudub kaalutusõigus ise n-ö kuluridu pankrotimenetlusesse juurde tekitada. Puudutatud isikute väidetavalt kantud menetluskulusid ei saa ega pea kandma ei riik, ei avalikku huvi kaitsma õigustatud asutus, ei pankrotihaldur, ei kohtuvõim ise ega võlausaldajad pankrotimenetluse lõpptulemi kaudu. Seega jäävad ärikeelu küsimuse lahendamisega seotud võimalikud esindus- ja õigusabikulud igäühe enda kanda.

3.2. ärikeelu kohaldamise meetme näol on tegemist ühe tavapärase kohtu ülesandega pankrotimenetluse läbiviimisel. Kohus uurib (PankrS § 3 lg 3) omaalgatuslikult, teostab järelevalvet ning täidab muid pankrotiseadusest tulenevaid ülesandeid (PankrS § 84), milleks on muuhulgas pankrotivõlgniku ja tema lähikondsetega seotud menetlemiseks vajalike erinevate menetlustoimingute teostamine nagu näiteks võlgnikult suuliselt vande võtmine, isiku trahvimine, ärikeelu, sundtoomise, aresti ja elukohast lahkumise keelu kohaldamine, häälte arvuga seotud vaidluste lahendamine võlausaldajate koosolekul või pankrotihalduri kulutuste kinnitamine, vms. Pankrotimenetluse käigus mistahes menetlusetapis (sh nii kohtulikus kui ka kohtuvälises) võib pankrotivõlgnik ja lähikondlane vajadusel kasutada esindajat, kui konkreetse menetlustoimingu iseloom seda võimaldab. Näiteks vastavalt PankrS § 87 on pankrotivõlgnikul ja tema lähikondsetel pankrotimenetlusest isiklik osavõtu kohustus. Juhul kui kohus kutsub lähikondse kohtusse mingil põhjusel, et midagi täiendavalt suuliselt uurida või teavet saada ning lähikondlane otsustab ise kaasata endaga koos esindaja, ei pea kohus ega pankrotihaldur ega riik ega muu isik või asutus lähikondse esindaja (õigusabi) osalemist selle menetlustoimingu ette valmistamises ja osalemises kehtiva õiguse kohaselt kinni maksma. Seega jäävad ärikeelu küsimuse lahendamise seotud võimalikud esindus- ja õigusabikulud puudutatud isiku enda kanda.

3.3. pankrotihalduril, riigil või avalikku huvi kaitsma õigustatud asutusel puudub mistahes seadusest tulenev kohustus antud juhul st pankrotimenetluse kestel või lõpus ärikeelu kohaldamise küsimuses puudutatud isikute mistahes väidetavaid menetluskulusid tasuda. Pankrotiseadus on eriseadus. Puudutatud isikute esindajate TsMS §-s 172 väljendada püütud loogikat (*säte on kehtiv aastast 2009*) ei saa automaatselt ja analoogia korras kohaldada pankrotimenetlustele (*mis algatati näiteks aastal 2024 ning olukorras kus ärikeelu kohaldamist täpsustas seadusandja aastal 2021*). Täidesaatev võim saaks tegutseda vaid vastava õigusnormi alusel, mis antud juhul seadustes puudub.

4. Kuna tegemist on täiesti tavapärase kohtu menetlustoiminguga tavalise pankrotimenetluse kestel, siis ei ole puudutatud isikute väidetavad menetluskulud teenistuse hinnangul vajalikud, põhjendatud ega mõistlikus suuruses. Menetluskulude kandmist ei ole kohtule tõendatud, maksekorraldusi ei ole kohtule esitatud. Juhul, kui Maksejõuetuse teenistuse esindaja suudab tutvuda kohtutoimikus sisalduvate kahe puudutatud isiku mistahes materjalidega 10-15 minuti jooksul ning koostada ärikeelu kohaldamise taotluse koos täiendavate seisukohtadega kohtule paari – kolme tunniga – tehes seda laialdaselt levinud tehisaru abita, siis teenistus leiab, et puudutatud isikute igapäevaselt professionaalset õigusabi osutavate nõustajate väidetav töömaht (kokku umbes 13-15 tundi mõlemal juhul, millest 4 tundi arutelusid) on selle menetlustoimingu jaoks kindlasti üle paisutatud ning äärmiselt venitavas tempos osutatud õigusabiteenus.

Lugupidamisega

/digiallkirjastatud/

Signe Viimsalu

Maksejõuetuse teenistus

juhataja